

Representantforslag 152 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Pål Farstad og Iselin Nybø

Dokument 8:152 S (2016–2017)

Representantforslag fra Pål Farstad og Iselin Nybø om å heve status for håndverksarbeid innen maling og muring

Til Stortinget

Bakgrunn

Respekt for kunnskap og kompetanse er grunnleggende for byggingen av et velfungerende samfunn. Det gjelder enten kompetansen er akademisk eller profesjonsrettet, enten den presenteres i form av nyskapende forskning, detaljert ingeniørkunst eller nitid håndverk av høy kvalitet. Respekt for ulike typer kompetanse er et kjennetegn på dannelse og sivilisasjon.

I flere bransjer har det vært en utfordring at ikke-kvalifiserte aktører har overtatt store andeler av markedet. Ikke minst gjelder dette i bygge- og anleggsbransjen og i ulike håndverksyrker. Faglærte håndverkere er en sikkerhet både for kvaliteten på arbeidet, kvaliteten på skriftlige kontrakter og oppfølging og garanti i etterkant. Flere mediasaker har også problematisert at noen bedrifter i disse bransjene unnlatte å betale skatt eller at håndverkerne ikke kjenner norske regler og norsk standard. Etter forslagsstillerens syn er det på dette grunnlaget viktig å stimulere til bruk av faglært håndverk. Fagopplæring gir fagstolthet. Formell utdanning skal lønne seg, og politikerne plikter å legge til rette for rekruttering til fagopplæring og til godkjennelse av utenlandsk utdanning der slik kompetanse kan formaliseres.

Fafo har på oppdrag fra NHO-foreningene Byggenæringens Landsforening og Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg gjennomført en kartlegging av utviklingen når det gjelder hvem som arbeider i byg-

genæringen (Fafo-rapport 2016:39 Arbeidstakere i byggenæringen i 2008 og 2014). Rapporten viser at andelen sysselsatte under 23 år har gått ned mellom 2008 og 2014. Søkningen til yrkesfagene innen bygg har gått klart ned siden 2013. Utfordringen er spesielt stor for maler- og murerfagene. I begge fagene har rekrutteringen de siste 10 årene sunket jevnt, ifølge Utdanningsdirektoratet. Rekrutteringen til lærefag murer har gått ned fra 266 søkere i 2008 til kun 108 i 2016. Til sammenligning har rekrutteringen til elektriker, rørlegger og tømrer holdt seg noenlunde jevnt. Dette er en utfordring for bransjene, og forslagsstillerne er bekymret for at det har en sammenheng med konkurranseforholdene i disse markedene.

Forslagsstillerne viser til at Byggenæringens Landsforening, Fellesforbundet og Kommunenes Sentralforbund i samarbeid med Direktoratet for forvaltning og IKT la fram en rekke anbefalte seriøsitetskrav til offentlige anskaffelser høsten 2015. Ett av kravene er at det skal være en viss andel faglærte arbeidstakere ved utførelse av kontraktsarbeidet. Dette er ment som retningsgivende for anskaffelsespolitikken i kommunene, og ellers for oppfølging for alle offentlige og private aktører som gjør større anskaffelser. Statsbygg har gjennomført et tilsvarende krav i sine generelle kontraktskrav. Det er etter det forslagsstillerne har oppfattet en generell enighet mellom partene i byggenæringen om behovet for å stille sterkere krav til bruk av faglært arbeidskraft. Kravene er særskilt blitt rettet mot det offentlige som innkjøper.

Slike krav kan være krevende å håndheve. Det er vanskelig å sjekke om arbeidstakere er faglært fordi det mangler et samlet register over dette. Videregående opplæring administreres av den enkelte fylkeskommune. Så langt har det, slik forslagsstillerne har forstått det, derfor ikke vært aktuelt å legge slike opplysninger inn for eksempel i den eksisterende frivilli-

ge ordningen med sentral godkjenning av byggforetak (Direktoratet for byggkvalitet).

Forslagsstillerne ønsker at regjeringen gjennomgår og vurderer hvilke tiltak som gjennom lover og regelverk kan tas i bruk – i tillegg til bransjeinitiativ og forpliktelser gjennom avtaler som beskrevet over – med det formål å styrke status for håndverksarbeid og fagkompetanse, særlig innen maling og muring. Herunder bør det vurderes en lovbestemmelse om at næringsdrivende som selger håndverkstjenester, skal ha minst én person i firmaet som har fagbrev på det fagområdet det selges tjenester i. Det bør i denne sammenheng innhentes erfaringer fra hvordan dette løses i andre land, og særlig Tyskland, der yrkesfagene har høy status og respekten for fagkunnskap er særlig stor.

Forslagsstillerne legger til grunn at en utforming av lovgivningen i denne retning vil bidra til større

grad av trygghet for forbrukere, være en viktig forutsetning for at kvaliteten i arbeidet som utføres, vil holde et godt nivå, og være et tiltak for å kunne forebygge og redusere arbeidslivskriminalitet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme sak om å heve status for håndverksarbeid innen maler- og mureryrkene, herunder en vurdering av et krav om at personer som selger slike håndverkstjenester, må være tilknyttet et firma med minst én person med fagbrev på fagområdet.

20. juni 2017

Pål Farstad

Iselin Nybø